

Två stora projekt – böckerna och utställningen

Boken om Strängnäs

Strängnästrakten före och efter Gustav Vasa har vuxit fram under två år av ideellt arbete. Det har varit både kul och inspirerande och vi har lärt oss oerhört mycket om vår hembygd. Jan-Erik Ander och Aestan Orstadius har lett projektet. Övriga i redaktionen var Karl-Åke Borg, Ingegerd Lusensky och Monika Eriksson Bertilsson. Utöver dessa har vi haft ett antal gästskribenter som skrivit om sina expertområden. Idén till boken föddes ur utställningen om Strängnäs historia som Jan-Erik Ander också formgav och illustrerade och som visades på Resecentrum och Präntaren under 2021.

6 december 2022 hade vi bokrelease i Djäknehallen med ca 60 deltagare. Under 2 månader sålde vi 800 böcker. Första upplagan 1500

ex blev slutsåld och vi har fått ett fantastiskt utlåtande från Bibliotekstjänst, högsta betyg, briljant. Omdömet från våra läsare har också varit positivt och förhoppningsvis har vi spridit kunskap om Strängnästrakten.

Gustav Vasas Strängnäskrönika

Bertil Stensgård har producerat en skrift *Gustav Vasas Strängnäskrönika* som samlar det mesta som skrivits om Gustav Erikssons val till kung från olika källor. Formgivning Jan-Erik Ander.

Utställning i Multeum

Den andra stora aktiviteten har varit utställningen *Vägen mot kungamakten, Gustav Erikssons liv mellan åren 1518 och 1523*. Ett omfattande samarbete med Mälardalens universitet har pågått under flera år. De illustrationer som universitetets studenter gjort om händelser ur Gustav Erikssons liv har nu blivit en ny utställning tillsammans med texter av Karl-Åke Borg och Monika Eriksson Bertilsson. Vi har haft stöd av Jan-Erik Ander och Margaretha Hildebrandt i den slutliga utformningen av utställningen.

GUSTAV VASA FÖRENINGEN

Vad har vi gjort?

Gustav Vasaföreningen sedan starten

2015 och 2016 – föreningen initieras och marknadsförs. Öppna möten genomförs på initiativ av Jürgen Lüdtke med fokus på utveckling av besöksnäringen och Strängnäs fantastiska historia.

2017 - interimstyrelse

Interimstyrelsen bildas med Bertil Stensgård som ordförande och Jürgen Lüdtke som vice ordförande.

Ett övergripande mål är att sätta Strängnäs på besökskartan genom

Det historiska rummet - utställningar

Vasadagarna – föreläsningar – från dåtid till nutid och framtid

Nationaldagsfirandet – 500 år.

Program 2017

Februari. Informationsträff för Strängnäs Rotaryklubb.

4 maj. Biskop emeritus Jonas Jonson kåserar över reformationen i Strängnäs och dess effekt på domkyrkan och dess andliga liv.

20 maj. Kultur 17 – föreningen presenteras.

6 juni. Föreningens ordförande Bertil Stensgård håller demokratitalet i Ugglas Park.

19 augusti. Seminarium med professor Dick Harrison – *Kungarna och makten*.

Oktober. Informationsträff hos föreningen Strengnensis.

28 november. Thomas Axelsson berättar om försvarsövningen Aurora 17 i Djäknehallen.

18 september. Föreningen etablerar ett samarbete med Mälardalens Högskola (MDH).

19 september. Deltar i kommunens träff för kulturföreningar.

20 september. Möte med Strängnäs kommun-direktör.

December. Möte med chefen för Sörmlands museum.

Möte med VD på STUA, Södermanlands Turism.

Program 2018

21 mars. Domprosten Christofer Lundgren berättar om planerna för utveckling av *Kyrkberget* med utlyst arkitektöversikt, samt årsmötesförhandlingar i Djäknehallen.

31 maj. Jan Eliasson, f d utrikesminister, FN:s vice generalsekreterare, diplomat och mycket annat gästar föreningen och talar i en fullsatt domkyrka över *Hot och Hopp i en osäker värld*.

4 oktober. Författaren Kristina Sjögren berättar om *Kristina - verklighetens drottning* i Djäknehallen.

14 november. Tre elever från Europaskolan berättar om, *Kalmarunionen, Cecilia Vasa och Erik XIV*, under ledning av historielärare Gunnar Elworth, i Djäknehallen.

6 december. Studenter från MDH presenterar grafiska illustrationer om Vasatiden i Multeum.

Program 2019

5 mars. Gerard de Geer berättar om *Europa före 1523*, därefter årsmötesförhandlingar.

5 maj. Inför valet till EU-parlamentet berättar Therese Domisch, informationschef på EU-kommissionens stockholmskontor och Hanna Stenegren, politiskt sakkunnig för Centerpartiet i EU-parlamentet om EU och EU:s arbete. Samarbete med Europaskolan vars elever deltar.

3 – 5 juni. Vasaveckan i samarbete med Vasaspelet och Strängnäs kommun. Tre seminarier i Multeum: Jan Folkegård, författare och fotograf *Vad hade Dominikanerorden med Domkyrkan att göra, Klämodet på 1500-talet* föredrag av Karin Edlund, länshemslojdskonsulent region Sörmland samt *Hur lät musiken på 1500-talet*, Dag Lundin, tonsättare och musikhistoriker.

6 juni. Utställning av MDH:s studenter. Nya illustrationer från vasatiden visas i Multeum och i domkyrkan under några veckor.

24 augusti. Mälardagen tillsammans med Strängnäs Gille och Vasaspelet, historisk klädsel, frågesport och information.

13 oktober. Tillsammans med Kunskapsturism Kafjården. Föreläsning i Jäder kyrka med Gunnar Wetterberg *Axel Oxenstiernas fantastiska liv* en uppskattad tilldragelse i familjen Oxenstiernas "egna" kyrka. Till detta evenemang erhåller vi ett bidrag från Sparbanksstiftelsen Rekarne.

6 november. Fortsatt samarbete med Europaskolan. Elevernas bidrag *Kampen om den svenska tronen mellan Hertig Karl och Sigismund, Dalarna under Vasatiden* och *Gustav Eriksson Vasas och propagandan*. Moderator Gunnar Elworth.

16 november. Författaren och historikern Eva Mattsson berättar om Katarina Jagellonica, Johan III:s drottning. Arrangemanget genomförs tillsammans med polska institutet i Stockholm som också bjuder på musik med en opera-sångerska och en pianist på Multeum.

Andra aktiviteter

Den största uppmärksamheten har vi fått genom att historieforskaren Dick Harrison skriver en förstudie om Strängnäs historia. Förstudien ska fungera som underlag till vad och hur vi kan exponera Strängnäs historia på bästa sätt.

Det viktigaste och mest framträdande uttalandet i förstudien är att Dick Harrison utnämner staden till den svenska nationalstatens vagg.

Två studenter från MDH har tagit fram förslag på hur ett museums innehåll kan gestaltas. Både idé på en interiör utformning och en interaktiv karta som visar på Strängnäs sevärdheter.

Föreningen genomför en studiecirkel om Vasatiden, 10 träffar, 10 deltagare.

Program 2020

Pandemin begränsar vår aktivitet från våren och framåt.

9 mars. Årsmöte med föredrag av Bertil Stensgård som berättar om strängnässonen Johan Adler Salvius.

Maj – juni. Besök på Rogge- och Domkyrkobiblioteket kan inte genomföras. Kulturkontoret och bibliotekarie Elin Andersson spelar in en film om bibliotekens rariteter tillgänglig på nätet.

26 juli. Peder Lamm berättar om *Mat och dryck på 1500-talet* i Månssons trädgård. Även utomhus är antalet besökare begränsat till 50 personer.

16 september. Vi besöker Gripsholms slott. Jim Sjöberg, slottsinspektör berättar om slottets exteriör.

23 september. Vi besöker tingshögen vid Eldsund där Magnus Edvinsson tar oss med till vikingatid.

Utställning

Utställning av illustrationer som beskriver olika händelser under vasatiden utförda av studenter på MDH:s Akademin för Innovation, Design och Teknik, IDT. Utställningen pågår från november till januari 2021 i Multeum.

Inställda arrangemang

Föredrag om *Kvinnorna kring vasatronen* av Karin Tegenborg Falkdalen.

Föredrag om historiska händelser under vasatiden av elever på Europaskolan *Drottning Kristina, Änkedrottningen Ulrika Eleonora, Dackefejden*.

Vasaborgarna med Jim Sjöberg.

Kulturdagen och Mälardagen

I resecentrum ställer vi ut våra skärmar med Strängnäs historia i samarbete med kommunen. I Präntarens skyltfönster delar vi utställningstiden med Domkyrkoförsamlingen.

Nationaldagen 2023

Vi samtalar med kommunens representanter löpande och väntar på tillsättning av en projektledare. Vi för också fortlöpande samtal om samarbete med kyrkan.

Program 2021

Pandemin begränsar vårt utbud under stor del av året liksom antalet deltagare på föreläsningarna.

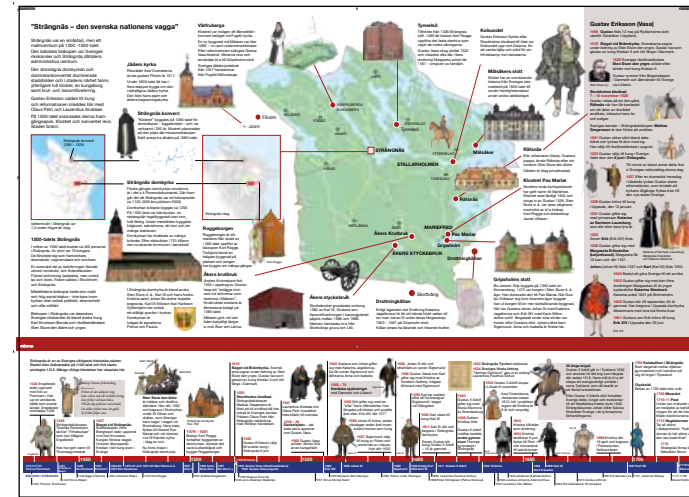
20 oktober. Erik Petersson, *Den siste fursten av Norden Christian II* i Multeum.

1 december. Karina Tegenborg Falkdalen, *Kvinnorna runt Vasatronen* i Thomas Arena.

3 november. MDH visar under en vecka en ny utställning med illustrationer på Multeum.

17 november. Europaskolans elever presenterar uppsatser i historia: *Sankta Birgitta, Drottning Katarina Jagellonica och Drottning Kristina*.

December. Vi deltar i Strängnäs adventskalender genom att Gustav Vasas visar sig på kyrkbacken och talar om den stundande 500-årsdagen.

Vi fortsätter att skriva på vår skrift/bok som utgår från de två utställningarna om Strängnäs-traktens historia.

Nationaldagen 2023

Fortsatt deltagande i kommunens grupp för 500-årsdagen.

Program 2022

26 april. Besök på Biskops Arnö folkhögskola. En programpunkt som var inplanerad i vår studiecirkel före pandemin. Ciceron Ingegerd Lusensky.

5 maj. *Uppror och utveckling, Finland under Vasatiden*. Historikern Ulf Skinnar berättar om Vasatiden ur ett finskt perspektiv. Ulf är lärare i historia på Gripsholmsskolan.

21 maj. Vår utställning om Strängnäs kommuns historia visas i Västerviken på Strängnäs kulturdag.

29 juni. *Hur levde man på 1500-talet, våra sedvänjor*. Peder Lamm gästar oss igen i Månssons trädgård. Många mustiga historier om bröllop, fester och vardag.

20 augusti. Vi medverkar på Mälardagen i Västerviken men vi regnar nästan bort liksom besökarna.

5 oktober. Historikern och författaren Herman Lindqvist berättar om Gustav Vasas liv och leverne på sitt sedvanligt kraftfulla och inspirerande sätt i Thomas arena.

22 november. Sedvanligt återkommande evenemang då Europaskolans avgångselever presenterar sina uppsatser i historia i Djäknehallen, ansvarig lärare Gunnar Elworth.

Utställning i Resecentrum

Medeltidens klosterväsende i Sverige och Kristina Gyllenstierna och Karl IX.

Program 2023

21 januari. Invigning av utställningen *Vägen mot kungamakten* som inleder 500-årsresan och uppmärksammar att Gustav Eriksson valdes till kung i Strängnäs 1523.

Cantamas deltar med renässansmusik och vi bjuder på Hornuddens äppelcider. Kommunstyrelsens ordförande Jacob Högfelldt inviger. Mer än 200 personer deltar.

Vi har fått möjlighet att låna föremål och vepor med klädekläder från medeltiden från Dalarnas museum. Ansvarig för utställningen är Karl-Åke Borg och Lasse Frank ansvarig lärare på MDU.

Februari. Föreningen tar emot skolklasser i utställningslokalen och berättar om Gustav Vasa.

19 april. Föreläsning av Erik Petersson *Unionen, drottning Margaretas dröm* i Multeum.

6 juni. Öppen föreläsning av professor Dick Harrison på kyrkbacken *Varför blev Gustav Eriksson vald till kung i Strängnäs?*

Han presenterar en kort sammanfattning i domkyrkan under förmiddagen.

Föreningen mottar Sveriges fana ur hans kungliga höghet Carl XVI Gustafs hand.

22 juni. Besök på Räfsnäs kungsgård där ägaren Claes Dahlbäck tar emot.

27 september. Historikern och författaren Eva Mattsson uppför ett kammarspel *Isabella* om drottning Katarina Jagellonica och hennes dotter.

5 oktober. Öppet möte om föreningens framtida aktiviteter.